

KINH TẾ THẾ GIỚI NĂM 2010

TRIỂN VỌNG PHỤC HỒI VÀ NHỮNG THÁCH THỨC

Kinh tế thế giới (KTTG) năm 2009 đã trải qua một năm đầy sóng gió với khủng hoảng và suy thoái toàn cầu. Dù Chính phủ các nước đã can thiệp kịp thời bằng nhiều chính sách quyết liệt và đã đưa ra những đánh giá lạc quan về triển vọng KTTG năm 2010, tuy nhiên dưới góc độ đánh giá của các chuyên gia thì hiện vẫn còn quá sớm để khẳng định KTTG hoàn toàn thoát khỏi suy thoái và bước vào chu kỳ hồi phục bền vững.

Những dự báo chung

Bước vào năm 2010, phần lớn những ý kiến cho rằng, trải qua năm 2009 nhiều khó khăn, các nền kinh tế sẽ tiếp tục những nỗ lực lấy lại đà tăng trưởng và năm 2010 hy vọng ghi nhận những tín hiệu tích cực của kinh tế toàn cầu. Theo Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF), KTTG năm 2010 sẽ tăng trưởng 3,1%, cao hơn so với mức 1,1% của năm 2009, song vẫn thấp hơn nhiều so với các năm trước. Còn theo dự báo của LHQ thì năm 2010, nền KTTG có thể đạt mức tăng trưởng 2,4%, tuy nhiên sự phục hồi này còn rất mong manh. Viện Kinh tế và Chính trị thế giới (Washington) trong "Dự báo và phân tích tình hình thế giới năm 2010" đã đưa ra mức dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu từ 2% - 3%, nhưng vẫn có khả năng bị suy thoái lần thứ 2...

Có cái nhìn thận trọng hơn, cơ quan xếp hạng quốc tế Moody's dự báo KTTG sẽ phục hồi nhẹ, nhưng sau đó có nguy cơ lại rơi vào suy thoái trong năm 2010. Theo Moody's, phục hồi nhẹ là kịch bản kinh tế vĩ mô có khả năng

xảy ra nhất. Nói cách khác, KTTG sẽ không "bật dậy" mạnh trong năm 2010 và 2011, nhưng sẽ trở lại chiều hướng tăng trưởng trong bối cảnh thất nghiệp và thâm hụt ngân sách dai dẳng.

Triển vọng của một số quốc gia và khu vực

Năm 2010, KTTG tiếp tục "khỏe lên", trong lúc chờ phục hồi thật sự, nhất là các nền kinh tế châu Á. Trong đó, Trung Quốc sẽ tăng trưởng cao nhất (9%), tiếp theo là Ấn Độ (7%), Việt Nam, Lào (5%). Nghiên cứu của Liên Hợp Quốc về tình hình kinh tế - xã hội khu vực Châu Á - Thái Bình Dương nhấn mạnh khu vực này đang dẫn đầu thế giới về phục hồi kinh tế với dự báo tốc độ tăng trưởng trung bình 6,3% trong năm 2010. IMF dự báo mức tăng trưởng của châu Phi sẽ đạt 4% vào năm 2010. Nam Phi, nền kinh tế lớn nhất châu Phi có thể tăng trưởng 1,5%. Bra-xin, nền kinh tế lớn ở Mỹ

la-tinh có thể tăng đạt mức tăng trưởng hơn 5%, nhờ nhu cầu trong nước mạnh. Tăng trưởng của Nga có thể đạt 3,5%-4,5%. Theo Liên Hợp Quốc, triển vọng kinh tế của các nước Mỹ Latinh sáng sủa hơn trong năm 2010 với mức tăng trưởng cao nhất là Brazil dự báo 5,5%, tiếp đến là Uruguay 5%, Chile 4,5%.

Trong khi đó các nền kinh tế đầu tàu thế giới là Mỹ, Tây Âu và Nhật Bản được dự báo sẽ thoát khỏi suy thoái. Châu Âu sẽ thoát khỏi suy thoái với mức tăng trưởng dự kiến 0,9% năm 2010. Kinh tế nước Anh dự kiến tăng trưởng 0,8%. IHS Global Insight dự báo, tăng trưởng kinh tế của Mỹ sẽ ở mức 2% - 2,5%. Động lực cơ bản cho nền kinh tế Mỹ trong ngắn hạn vẫn sẽ là chi tiêu dùng, chiếm gần 70% GDP, tuy nhiên động lực này tiếp tục yếu trong năm 2010. Tiêu dùng giảm mạnh vào đầu năm 2010, kéo theo việc giảm tốc độ tăng GDP và sẽ tăng lại vào giữa

năm 2010. Một số nền kinh tế Tây Âu tiếp tục giảm do ảnh hưởng của khủng hoảng tài chính. Trong khi đó, kinh tế Nhật Bản sẽ vận hành tốt hơn, với mức tăng nhẹ 1,4%...

Trở lại Việt Nam, thì hầu hết các chuyên gia kinh tế có cái nhìn “lạc quan và thận trọng” về nền kinh tế Việt Nam năm 2010. Theo chuyên gia kinh tế Trần Du Lịch, năm 2010, kinh tế vĩ mô sẽ đạt những kết quả tốt hơn năm 2009. Tăng trưởng GDP năm 2010 sẽ ở khoảng 6,5%; kim ngạch xuất khẩu sẽ tăng trở lại khoảng 6% thay vì có thể âm 10% trong năm 2009; CPI tiếp tục được giữ ở mức dưới 7%; nhập siêu sẽ giảm... Không đưa ra những con số dự báo cụ thể, nhưng TS. Vũ Thành Tự Anh, cũng cho rằng yếu tố lạc quan 2010 là nội tại nền kinh tế đang trên đà phục hồi, dấu hiệu hồi phục của KTTG và đồng USD đang tiếp tục xu thế giảm giá. GS. Nguyễn Quang Thái, Tổng Thư ký Hội Khoa học kinh tế Việt Nam thì lại cho rằng, nền kinh tế của đất nước trong năm 2010 đang là một bức tranh sáng với nhiều gam màu tươi mới. Thu nhập bình quân đầu người trong năm 2010 bằng và vượt 1.200USD/người, nền kinh tế trên đà tăng trưởng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế khá. Thế giới cũng có cái nhìn đầy lạc quan về nền kinh tế Việt Nam năm 2010. Ông Brett Krause, Tổng giám đốc CitiBank tại Việt Nam, nhận định: “Việt Nam có thể đạt tăng trưởng kinh tế 6% trong những năm tới, một tỷ lệ cao so với toàn cầu”. ADB dự báo kinh tế Việt Nam sẽ tăng trưởng 6,5% vào 2010, cao thứ hai trong khu vực Đông Á mới nổi, chỉ sau Trung Quốc.

Những nguy cơ và thách thức của nền KTTG năm 2010

Mặc dù có triển vọng phục hồi, nhưng nền KTTG năm 2010 vẫn đứng trước 4 nguy cơ lớn. Một là nguy cơ vỡ nợ: Tập đoàn Dubai World của Các Tiểu vương quốc Ả rập thống nhất bị vỡ nợ và cuộc khủng hoảng tài chính ở Hy Lạp

nhắc nhở mọi người rằng “vẫn còn những khoản nợ lớn chưa được thanh toán”. Một trường hợp cũng cần nhắc đến là vị thế tài chính của nước Anh đang xấu nhất trong thế giới công nghiệp hoá và chưa nhận được sự “đảm bảo ngầm” nào. Hai là chiến lược thoát ra: Ngân hàng trung ương các nước bắt đầu hoạch định kế hoạch loại bỏ các khoản tiền cứu trợ khẩn cấp trong khủng hoảng. Điều này có nghĩa là sẽ có những biến động đáng kể trong thị trường trái phiếu vì các khoản tiền cứu trợ khẩn cấp của các ngân hàng trung ương đã giúp đẩy lãi suất xuống thấp đối với tất cả các loại tài sản. Vì vậy, trong bối cảnh kinh tế hiện nay, các nhà đầu tư cần cảnh giác trước mọi diễn biến của lạm phát tăng. Ba là tăng trưởng chậm: Những dự báo lạc quan trong các thị trường dựa trên dự báo nền KTTG sẽ tăng trưởng đủ mạnh để đẩy nhanh quá trình giảm nợ của các nền kinh tế phương Tây nợ nần cao. Nguy cơ đối với tình huống này là “sự siết chặt tài chính và các chiến lược thoát ra khỏi chính sách tiền tệ hiện thời” có thể dẫn tới đợt suy thoái mới. Một nguy cơ khác là tỷ lệ thất nghiệp ở Mỹ đã giảm chậm, nhưng ở châu Âu vẫn tăng cao khiến nhu cầu tiêu dùng suy yếu cả ở châu Âu và Mỹ. Sự phục hồi chậm hơn dự kiến sẽ làm tăng nợ ngân hàng và gây sức ép lớn đến tình trạng thâm hụt tài chính của chính phủ. Bốn là các quyết toán của ngân hàng: Hệ thống ngân hàng toàn cầu đã được hỗ trợ bởi những khoản vốn lớn và đã thu được lợi nhuận cao trong thời kỳ khủng hoảng. Nhưng khu vực thương mại có thể dễ bị tổn thương trước mọi sự điều chỉnh giá. Việc ngân hàng có thể đối phó được với các tổn thất ở mức độ lớn từ các khoản cho vay không thu hồi được vẫn là một câu hỏi lớn.

Trong khi đó, theo các chuyên gia, kinh tế Việt Nam năm 2010 cũng phải đối mặt với không ít khó khăn như nguy cơ thâm hụt ngân

sách, thâm hụt thương mại, thâm hụt thanh toán, lạm phát cao quay trở lại,... Thứ nhất, thâm hụt cán cân thanh toán ngày càng tăng, gây sức ép giảm giá VND và làm giảm dự trữ ngoại hối của Ngân hàng Nhà nước. Thứ hai, nguy cơ CPI tăng trở lại vào quý II năm 2010. Tốc độ tăng cung tiền và tín dụng của Việt Nam trong năm 2009 lên tới trên dưới 40% là mức rất cao. Điều này giúp nền kinh tế hồi phục nhưng hệ quả là sau một độ trễ nhất định, thường trong khoảng 5-7 tháng, thì CPI sẽ cao trở lại. Thứ ba, thâm hụt ngân sách là một vấn đề đáng lo ngại trong trung và dài hạn. Nếu thâm hụt được tài trợ nhờ tăng nguồn thu thuế do doanh nghiệp và nền kinh tế phát triển thì sẽ bền vững, nhưng nếu nhờ tận thu thuế sẽ chèn lấn khu vực doanh nghiệp tư nhân và gây ra nguy cơ lạm phát. Thứ tư, chất lượng tăng trưởng kinh tế là vấn đề cần được quan tâm nhiều hơn. Theo báo cáo của Ủy ban Kinh tế của Quốc hội, trong điều kiện các cân đối vĩ mô tuy ổn định nhưng chưa vững chắc, hiệu quả đầu tư chưa được cải thiện thì không nên quá tập trung vào tăng tốc độ tăng trưởng mà nên chú trọng đến chất lượng tăng trưởng, dành nguồn lực ưu tiên đầu tư cho các mục tiêu xã hội đồng thời xác định năm 2010 là năm tạo tiền đề để xây dựng và thực hiện kế hoạch 5 năm 2011-2015. Thứ năm, nguy cơ tái lạm phát. Nguyên Phó Thủ tướng Vũ Khoan cho rằng, trong năm 2010, lạm phát cao có nguy cơ quay trở lại vì một loạt nhân tố như bội chi ngân sách cao, thu ngân sách giảm và phải tiếp tục tung ra các gói hỗ trợ mới. Do đó, tìm ra mối tương quan hợp lý giữa chính sách nới lỏng chính sách tiền tệ để chống suy giảm kinh tế và thắt chặt tiền tệ để ngăn ngừa lạm phát là một bài toán cần phải tính toán kỹ lưỡng, mục tiêu chính sách tiền tệ của Ngân hàng Nhà nước bên cạnh hỗ trợ tăng trưởng kinh tế còn phải kiểm soát lạm phát ở mức hợp lý để ổn định kinh tế vĩ mô. □